

Сталінські КАДРИ

ОРГАН ПАРТКОМУ, РЕКТОРАТУ, КОМІТЕТУ ЛКСМУ,
ПРОФКОМУ І МІСЦЕВКОМУ ХАРКІВСЬКОГО
ДЕРЖАВНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ О. М. ГОРЬКОГО

№ 10 (806) П'ятниця, 25 березня 1955 р. Ціна 20 к.

САМОСТІЙНУ РОБОТУ СТУДЕНТІВ ТРЕБА КОНТРОЛЮВАТИ

«Загублене золото можна знайти, загублений час — ніколи» — твердить старе народне китайське прислів'я».

— Що я зробив сьогодні? Ось питання, яке не може не задати собі кожна молода людина, яка розуміє, що прожитий день повинен бути відзначений працею, спрямованою на користь своєму народові, своїй Батьківщині.

З цим питанням звертається до себе, закінчуючи день, і студент університету, звертається для того, щоб підсумувати зроблене сьогодні, накреслити те, що він неодмінно зробить завтра, готуючись з дня в день до майбутньої праці в обраній ним галузі.

Варт лише поговорити з студентами 2-го курсу біологічного факультету, і вони відразу ж розкажуть вам про те, як напружено і регулярно доводиться їм працювати над опануванням матеріалу, передбаченого навчальними планами. Варт лише поговорити з студентами 1-го курсу біологічного факультету, щоб з'ясувати, що напередодні п'ятниці вони по кілька годин займаються хімією, бо без здачі колоквіуму вони не будуть допущені до практичних робіт в лабораторії. Вони розкажуть, що, готуючись до практичних занять з математики, які провадяться по понеділках, вони повинні дома самостійно підготувати частину теоретичного курсу, потренуватись у вирішенні задач і т. д.

З дня в день самостійно працюють над вирішенням задач і студенти 3-курсу хімічного факультету, бо розуміють, що опанувати курс фізичної хімії без цього просто неможливо, як неможливо не готуватись до малих і великих колоквіумів з курсу органічної хімії.

На тих курсах, у тих групах, де навчальний процес побудований так, що самостійна робота студента або неодмінно передуює практичним і семінарським заняттям, або планується і контролюється викладачами як обов'язкова робота, що повинна закріпити теоретичні знання, набуті під час лекцій — там вона стала залізним законом студентського життя.

Але, на жаль, і досі на загальних студентських і комсомольських зборах часто говориться, про те, що основною причиною академічного відставання студентів є погано організована їх самостійна робота. Кожен раз, як тільки підноситься питання про недоліки її організації, доводиться обмежуватись лише загальними положеннями і корисними, але часто мало дієвими порадами і закликами.

А між тим давно настав час викрити справжні причини низь-

кого рівня самостійної роботи студентів.

Звичайно, і партійні, і комсомольські організації університету повинні переконати студентів в тому, що лише розумно організована, добре спланована, систематична самостійна робота над першоджерелами і підручниками може забезпечити справжнє засвоєння теоретичних курсів. Громадські організації і, перш за все, комсомольські групи повинні всіляко розповсюджувати досвід праці тих студентів, які привчили себе до самостійної щоденної роботи і саме тому приходять на заліки і екзамени з міцними, глибокими знаннями.

І все ж досвід говорить про те, що справу організації самостійної роботи студентів повинні взяти в свої руки і викладачі, які ведуть ті чи інші курси, і відповідні кафедри та деканати, які повинні спрямовувати всю навчальну роботу на факультетах.

На 3-му курсі хімічного факультету студенти наполегливо працюють у позалекційний час над курсами органічної та фізичної хімії. Чому на цьому ж курсі не організовується і не контролюється самостійна робота студентів над іншими курсами, наприклад, курсами теоретичної фізики та хімічної технології? Чи не трапляється так, що лише під час заліків та екзаменів з'ясується, що саме з цих дисциплін у студентів немає сталих і міцних знань? Викладачі, які читають на 1-му курсі російського відділу філологічного факультету, повинні замислитись над тим, щоб студенти цього курсу відчували потребу регулярно самостійно працювати над вивченням усіх предметів, а не лише теорії літератури та вступу до мовознавства, з яких передбачаються практичні заняття і семінари. Здається, що тут можна і треба налагодити самостійну роботу студентів, яка б виключала ту штурмовщину, що іноді спостерігається перед сесією.

Рівень самостійної роботи студентів перш за все визначається їх свідомістю. Студенти повинні зрозуміти, що сталими знаннями є лише знання, здобуті в напруженій і наполегливій систематичній праці на лекціях і в позалекційний час. Але рівень самостійної роботи студентів залежить і від того, наскільки наполегливо і рішуче вимагають її викладачі, що ведуть відповідні курси.

Самостійну роботу студентів треба не тільки пропагувати, а й організовувати і контролювати. Давно настав час, щоб цими важливими питаннями зайнялись кафедри і вчені ради факультетів, зайнялись цілком конкретно і по-діловому.

СТУДЕНТИ ОБГОВОРЮЮТЬ РІШЕННЯ СІЧНЕВОГО ПЛЕНУМУ ЦК КПРС

Нещодавно студенти третього курсу економічного факультету обговорили на політгодині історичні рішення січневого Пленуму ЦК КПРС. Обговорення проходило у формі бесіди. Цікавим і змістовним був виступ студента тов. Шмерковича. Говорячи про генеральну політику партії, спрямовану на неухильний зріст виробництва засобів виробництва, він підкреслив значення сільського господарства. Про великі завдання, які стоять перед науковцями в справі допомоги сільському господарству говорила у своєму виступі студентка тов. Складенко. Жваве обговорення викликали і інші питання, затронуті в рішенні січневого Пленуму ЦК КПРС. На політгодині виступили також студенти тт. Іщенко, Зубков, Костнова та інші.

Університетський тиждень

Пленум астроради Академії наук СРСР

21—23 березня 1955 р. в Актівному залі університету відбувся Пленум Всесоюзної Комісії по дослідженню фізики планет Астроради АН СРСР.

Засідання Пленуму були присвячені питанням побудови поверхнісних шарів Луни та побудові поверхні і атмосфери Марса. Крім того, було розглянуто питання по визначенню оптичних характеристик малих планет — астероїдів.

На спеціальній нараді було розглянуто питання про організацію інституту для дослідження фізичних умов на Луні і планетах. На Пленумі була заслухана доповідь проф. Станюковича про ті роботи, які повинні виконати радянські планетознавці з метою використання досягнутих наслідків для космонавтики.

На Пленум з'їхалися планетознавці з Москви, Ленінграду, Алма-Ати, Києва, Одеси та інших міст Радянського Союзу. Було прочитано понад 24 доповіді. Серед них: доповідь голови планетної комісії академіка М. П. Барабашева «Про дальший розвиток планетознавства в Радянському Союзі», проф. Шаронова (Ленінград) та багато інших.

А. ЧЕКІРДА,
секретар комісії по фізиці
планет Астроради АН СРСР.

Зустріч з учнями сільської школи

22 березня учні харківських шкіл, об'єднані в гуртках художньої самодіяльності Харківського університету провели у Високому селищі ранок зустрічі з учнями селищної школи.

Ранок почався вітаннями хазяїв. Від імені учнів школи Високого селища виступила учениця 10-го класу Н. Варфоломєєва.

Слово-відповідь надається учениці 10 класу 7-ї школи Харкова учасниці вокального гуртка дитячої самодіяльності університету Олі Кучеренко.

— Ми дякуємо за теплий прийом, — говорить вона, — і впевнені, що наша дружба буде міцніти.

Потім відбувся великий концерт з двох відділень, який дали учасники дитячої художньої самодіяльності університету.

О. ТУТЕЛЬМАН.

З 6 по 20 березня в університеті проходив міжфакультетський огляд художньої самодіяльності, присвячений 150-річчю нашого вузу.

На фото: один із кращих самодільних колективів — хор філологічного факультету під час виступу на огляді.

Фото Е. Марделева.

На кафедрі політичної економії

19 березня відбулося засідання кафедри політичної економії, на якому була заслухана і обговорена доповідь завідуючого кафедрою доц. О. П. Мамалую «Про антимарксистські погляди деяких економістів з питань розвитку соціалістичної економіки».

В обговоренні доповіді взяли активну участь члени кафедри: доц. О. М. Васильєв, доц. І. М. Бейліс, кандидати економічних наук П. А. Билков, Ю. І. Тер-

хов, Б. Ф. Данилевич, М. М. Грінченко, старші викладачі С. Б. Рибояд і В. А. Набока.

В доповіді і виступах були засуджені і піддані всебічній критиці антимарксистські погляди деяких економістів з питань розвитку соціалістичної економіки. Виступаючи також широко висвітлювали марксистсько-ленінську теорію відтворення і особливості соціалістичного відтворення.

Л. АРТАМОНОВА.

Захист дисертацій

18 березня на засіданні Вченої ради університету відбувся захист дисертацій на здобуття вченого ступеня кандидата філософських наук Є. Колмогоровим і В. Шерстнюком.

В дисертації «Умови поступового переходу від соціалізму до комунізму» тов. Колмогоров приділив особливу увагу питанню про необхідність дальшого росту виробництва засобів виробництва, як важливішого фактору зміцнення матеріальної бази комунізму.

Глибоко розкрита і тема тов. Шерстнюка «Закон об'язкової відповідності виробничих відносин характеру продуктивних сил».

Офіційні опоненти дисертантів проф. Г. С. Васецький, доценти А. І. Рісто і Д. Л. Бейгель відзначили позитивні якості робіт і окремі їх недоліки.

Вчена рада присудила Є. Колмогорову і В. Шерстнюку вчені ступені кандидатів філософських наук.

Н. ЮР'ЄВ.

ЧЕСТЬ УНІВЕРСИТЕТУ—НАША ЧЕСТЬ

19 березня цього року на філологічному факультеті відбулися збори п'ятикурсників. З хвилюванням чекала перепоვნена аудиторія їх початку. Аж ось жадана хвилина настала. Декан факультету доц. І. Т. Балака з'ясував особливості цього річного розподілу призначень. Всі радянські люди, говорить тов. Балака, своєю чесною працею відповідають на заклик січневого Пленуму ЦК КПРС. В труді, тісно згуртувавшись навколо рідної партії і уряду, борються вони за мир і дружбу між народами. Відповідно випускників на всі піклування партії з'явиться стопроцентний виїзд на роботу за призначенням.

Слово надається комуні-

стові т. Заливадному, який закликає своїх однокурсників виконати почесний державний обов'язок. Висловлюють свої прагнення і інші випускники-філологи.

— Партія, уряд, наш народ дали нам все, що треба для опанування знаннями. Прийшла черга довести ділом, що ми не даремно користувалися правами радянських громадян. Всі як один поїдемо на роботу за призначеннями, — ця думка проходить крізь всі виступи студентів.

З місяця підводиться випускник українського відділення Василь Борох. На проїзді п'яти років неодноразово був чутий його голос серед комсомольців — на зборах і засіданнях групи.

Але зараз Вася хвилюється. І не дивно, бо сьогодні він повинен висловити думки всіх своїх однокурсників, які ось уже третій рік складають екзамени лише на «відмінно» і «добре».

— В життя радянських робітників, — говорить тов. Борох, — ввійшло золоте правило: «високо тримати марку свого заводу». Це організовує їх на боротьбу за високоякісну продукцію. Ми, молоді спеціалісти, повинні теж засвоїти правило: високо тримати честь нашого університету, щоб з гордістю можна було потім сказати: «Ми чесно витримали марку, всі виїхали на роботу, куди нас покликала партія і Радянський уряд».

О. ЄФІМЕЦЬ.

В обкомі ЛКСМУ

Нещодавно відбулося засідання бюро Харківського обласного комітету ЛКСМУ, на якому був заслуханий звіт секретаря комітету комсомолу нашого університету тов. Довгала «Про роботу комсомольської організації ХДУ».

Бюро обкому ЛКСМУ відзначило, що комсомольська організація університету досягла в своїй роботі певних успіхів. Добре працюють комсомольські організації біологічного, історичного, економічного факультетів, які домоглися повної успішності студентів. Значно поліпшилась робота гуртків художньої самодіяльності та ін.

Але поряд з успіхами, бюро обкому ЛКСМУ відзначило, що в роботі комітету комсомолу ХДУ ще є ряд значних недоліків.

Ще слаба допомога подається комсомольськими організаціями факультетів деканатам, викладачам в справі піднесення успішності студентів і підготовці висококваліфікованих спеціалістів. На ряді факультетів зимова екзаменаційна сесія пройшла не на достатньому рівні. На фізико-математичному, наприклад, на екзамені не з'явилися 30 студентів, а 67 — одержали незадовільні оцінки.

Недостатню увагу приділяє комітет комсомолу залученню студентів до роботи в наукових гуртках. Мало студентів беруть участь в наукових гуртках з суспільних наук.

Формально, без належної підготовки, проходять в багатьох академічних групах політгодини. Багато студентів не передплачують газет, не цікавляться подіями сьогодення дня.

Не завжди враховуються запити і інтереси студентів при складанні тематики лекцій і доповідей. Мало ще проводиться диспутів, чи-

таких конференцій, екскурсій на заводи, фабрики, в колгоспи, МТС, в кращі школи Харкова.

Вкрай недостатню роботу веде комітет комсомолу ХДУ з студентами, які мешкають на приватних квартирах. Члени комітету не бувають у них дома, не знають чим займаються студенти в позаучбовий час. Внаслідок недостатньої політико-виховної роботи в університеті, серед студентів мають місце аморальні вчинки.

Групові комсомольські організації все ще організаційно слабкі, безініціативні, не проявляють самостійності у проведенні цікавих заходів серед студентів. Комсомольські збори первинних організацій проводяться від випадку до випадку.

Бюро обкому ЛКСМУ постановило вважати важливим завданням комсомольської організації університету надання допомоги партійній організації, професорсько-викладацькому колективу в підготовці висококваліфікованих спеціалістів.

Комітету комсомолу необхідно приділити особливу увагу студентам-першокурсникам, прививати у них любов до майбутньої професії, організовувати екскурсії в кращі школи Харкова.

Бюро обкому ЛКСМУ зобов'язало комітет комсомолу поліпшити організаційну роботу в групах, регулярно проводити в них комсомольські тематичні збори.

Багато уваги в рішеннях бюро приділяється піднесенню шефської роботи комсомольської організації університету над колгоспами.

Бюро обкому ЛКСМУ рекомендувало комітету комсомолу регулярно проводити семінари з членами факультетських бюро, секретарями комсомольських організацій груп з метою розповсюдження кращого досвіду роботи.

Своєчасно закінчити дипломні роботи!

Як я працюю над дипломною роботою

Дипломна робота випускника повинна показати, що за роки навчання у вузі він не лише набув знань, але й навчився аналізувати наукові факти, узагальнювати їх, робити самостійні висновки.

Велике значення має вибір теми дипломної роботи. Свою тему «Мовні засоби передачі колориту епохи в романі В. Скотта «Айвенго» я вибрав ще в кінці IV курсу. Це питання цікавило мене раніше: моя курсова робота на III курсі в деякій мірі стосувалася цієї теми, і я з великим інтересом взявся за роботу.

Проробивши ще раз праці класиків марксизму-ленізму, які стосуються питань мовознавства, я, перш за все, продумав загальну мету роботи, її спрямування і план. Потім, порадившись з моїм керівником Р. В. Погореловою, я підібрав критичну літературу з цього питання і уважно прочитав її, роблячи відповідні помітки і виписки. Одночасно з цим я почав працювати над самим текстом «Айвенго» — вибирав приклади, в яких були певні граматичні, лексичні і фразеологічні явища, які автор використовує для яскравого відтворення історичного колориту епохи.

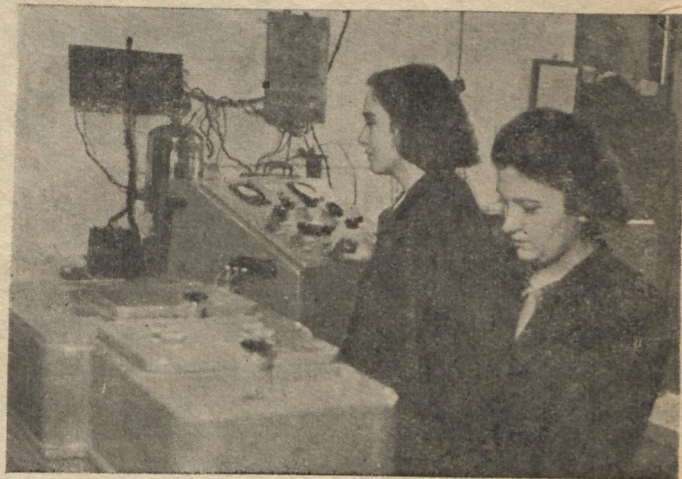
Всі приклади я систематизував, розбив на групи — вийшло щось подібне до картотеки, в якій я легко міг відшукати будь-який потрібний мені приклад. Тільки скінчивши, в основному, аналіз тексту, я мав можливість скласти детальний план і приступити до безпосереднього написання роботи.

У зв'язку з тим, що моя тема має стилістично-лінгвістичний характер, мені довелося користуватися дуже різноманітною літературою. Так, я використав різноманітні підручники з історії англійської мови, тлумачні і етимологічні словники, довелося перечитати немало розділів з історії Англії.

Систематично працювати над дипломною роботою я почав з вересня цього учбового року. Працював весь час багато і зараз робота вже в основному закінчена. Залишилось лише внести в неї деякі зміни, доповнення у відповідності з вказівками консультанта.

В. ЛЮМПЕРСОЛЬСЬКИЙ,

студент 5 курсу факультету романо-германської філології.

На фото: Студентки 5 курсу фізмату А. Андрейчук і Л. Лелюк виконують дипломні роботи в спектрографічній лабораторії.
Фото В. КУЛІШОВА.

Розроблюємо цікаві теми

В минулому семестрі п'ятикурсники відділення оптики кафедри експериментальної фізики почали працювати над своїми дипломними роботами. Темі їх надзвичайно цікаві і актуальні. Вони присвячені вивченню оптичних властивостей металів, напівпровідників. Так, наприклад, студент т. Стеценко, який працює над темою — «Оптичні хвилеводи», досяг вже значних наслідків.

Тт. Прахіна, Гужва і Дмитренко займаються інтерметалічними сполуками, які виявляють собою новий тип напівпровідників, що знаходять широке застосування в техніці, і яким належить велике майбутнє. Товариші Сухачова, Корнеева, Лелюк, Рязанов і Андрейчук займаються вивченням оптичних властивостей металевих плівок. Тонкі металеві плівки застосовуються в інтерференційних приладах, для прояснення оптики. І тому вивчення їх властивостей має велике значення. Студенти тт. Волкова і Адамович працюють над вивченням деяких напівпровідників, т. Бончковський займається питаннями люмінесценції, а т. Голоспек пра-

цює над одержанням багатопарових інтерференційних світлофільтрів.

Всі студенти займаються вже експериментальною частиною своїх праць. На кафедрі створені всі умови для їх успішної роботи. Кафедра одержала багато нових приладів найновішої конструкції, що дозволяють проводити вимірювання з великою точністю. Такі прилади, як наприклад, кварцевий спектрограф великої вирішуючої сили, інфрачервоний і вакуумний спектрограф, мікрофотометри і спектрофотометри є основними приладами, якими користуються дипломники.

Але в організації нашої роботи є ряд істотних хиб — прилади знаходяться в трьох лабораторіях, що містяться в різних кінцях двору фізико-математичного факультету. Дипломникам доводиться кілька разів на день бігати з однієї лабораторії в іншу, що дуже заважає роботі і займає багато часу. Усунення цієї незручності допомогло б п'ятикурсникам більш плідно використувати час.

Т. КОРНЕЄВА,
студентка 5 курсу фізмату.

Школа комсомольського активу

Два стилі в роботі

В минулому семестрі на фізматі були створені групові комсомольські бюро, і декілька місяців, які пройшли з того часу, показали, що вони можуть проводити велику виховну роботу. Успіх її залежить від того, як бюро підійде до своїх обов'язків.

Студенти 19-ї групи другого курсу зимову сесію склали на низькому рівні, але комсомольське бюро до цього часу не обговорило цього питання на комсомольських зборах. Секретар бюро групи тов. Подгаєцький безвідповідально ставиться до своїх обов'язків, зовсім не цікавиться життям групи, навіть не намагається взяти чи працюють інші члени бюро. А вони, глядячи на свого секретаря, теж нічого не роблять.

Політгодини проходять в групі погано, комсомольці

до них не готуються. Але як можна вимагати цього від рядових комсомольців, якщо сам т. Подгаєцький теж не готується до політгодин і взагалі погано поводить себе на лекціях.

Колектив 19-ї групи недружний, ніяких культурно-масових міроприємств тут не проводиться. Так можуть пройти п'ять років і студенти залишаться тільки знайомими. А нам, молоді, потрібна дружба, хороша комсомольська дружба. І якщо б комсомольське бюро 19-ї групи зробило спробу створити дружний колектив, воно домоглося б успіху. Але поки робота пущена на самоті, нема чого чекати хорошого.

Зовсім інакше побудована комсомольська робота в 9-й групі III курсу фізмату. Напочатку минулого семестру в групі було створено комсомольське бюро, секретарем якого була обрана Ліда Кондратенко. Вона, по-

радившись з курсовим бюро, запропонувала групі цікавий план роботи. Тут були враховані і комсомольсько-молочні години, і тематичні збори, і вечори, але головна увага приділялася академічній роботі: повсякденному контролю за навчанням студентів, за відвідуванням лекцій, допомозі відстаючим.

В Ліді Кондратенко комсомольці бачать не лише вимогливого комсорга, але й хорошого, чуйного товариша. Якщо хтось з студентів допустить порушення дисципліни, Ліда не скликає бюро, а сама, по-товариському поговорить з цим комсомольцем. І це іноді дає кращі наслідки, ніж обговорення на бюро.

Але буває і інакше, коли такі розмови не приносять користі. Студентка т. Кабозева вчилася погано. Ліда поговорила з нею, а коли й це не допомогло, провела комсомольські збори. Комсомольці групи критикували т. Кабозеву і справедливо відзначили, що єдина при-

чина її поганої успішності — несерйозне ставлення до занять. В дальшому товариші слідували за її роботою, підтягували, коли це було необхідно, допомагали. І ось, в результаті, зимову екзаменаційну сесію т. Кабозева склала добре. Та й взагалі в групі немає жодної посередньої оцінки.

Комсомольці не заспокоїлися на досягнутих успіхах, тим більше, що наступний семестр передстоїв важкий. Зразу ж після сесії були проведені комсомольські збори, на яких перед комсомольцями були поставлені завдання на цей семестр, був створений цікавий план роботи.

Студентів цієї групи завжди можна бачити в бібліотеці. Вони разом займаються, пояснюють один одному незрозуміле. Результати дружної наполегливої роботи швидко виявились. Нещодавно група складала колоквіум з функцій комплексного перемінного. Він пройшов дуже добре і свідчить про глибокі знання студентів.

Добре поставлена виховна робота в групі. Політгодини проходять при активній участі комсомольців, які добре до них готуються. Зараз колектив групи, відгукнувшись на дискусію в «Сталинском пленении», готується до політгодини на тему «Про моди і смаки». Нещодавно був проведений культпохід в музей образотворчого мистецтва.

Студенти 9-ї групи вміють наполегливо вчитися і добре відпочивати. Велика заслуга в цьому належить комсомольському бюро групи, яке зуміло створити дружний згуртований колектив. Звичайно і в цій групі є недоліки. Недостатньо активно, наприклад, працюють члени бюро тт. Акімова і Гурарій, а т. Кондратенко іноді не вимогливо до них ставиться. Але є головне — дружний, здоровий колектив, який суворого спитає з товариша, а якщо потрібно — допоможе йому.

М. ВОРОБІЙОВ,
член комсомольського бюро фізмату.

«СТАЛІНСЬКІ КАДРИ»

Стор. 2. 25 березня 1955 р.

Серед друзів

Коли почалася війна мені було 7 років. Я добре пам'ятаю суворі передвоєнні роки в Польщі — безробітних, робітників, що жили в ямах за містом, заборону святкувати 1 травня.

Мій батько, звичайний робітник, працював весь час, але заробляв дуже мало. Тому моя старша сестра, ледве скінчивши семирічку, була змушена йти працювати.

Потім прийшли жахливі роки фашистської окупації. Від туберкульозу вмерла сестра, тяжко захворіла мати. В ці тяжкі роки я вперше зрозумів хижацьку суть, капіталістичної системи.

Зрозуміло, мені важко було тоді уявити, що мені доведеться скінчити середню школу, вчитися у вузі. Мрією моїх батьків було віддати мене в ремісничу училище, де б я міг придбати професію, і після якого якнайшвидше почав працювати. Але я скінчив середню школу і зараз вчусь в університеті. Все це стало можливим для мене, сина робітника лише завдяки тому, що в моїй країні, звільненій Радянською Армією від фашистського поневолення, встановився народно-демократичний лад.

Вперше в своєму житті польський народ став господарем своєї країни, одержав можливість працювати на благо своєї батьківщини, вільно розвивати свої творчі здібності.

Мої товариші часто питають мене, як я почував себе в Харкові. А як же можна почувати себе серед друзів?

Завдяки теплій увазі і дружньому ставленню, якими оточили мене радянські люди, я вважаю Радянський Союз своєю другою Батьківщиною. Я щасливий тим, що можу вчитися у радянському вузі, вивчати багатогранну соціалістичну культуру, жити в країні, що гігантськими кроками впевнено йде до комунізму.

Т. КУХАРСЬКИЙ,
студент 4 курсу хімічного факультету.

Щастя

Я назавжди запам'ятав 1944—1945 роки, роки історичних перемог Радянської Армії, внаслідок яких болгарський народ був звільнений від фашистського рабства.

Бурхливими темпами болгарський народ під керівництвом Комуністичної партії зараз будує соціалізм. В перших лавах будівників нового життя — болгарська молодь.

Нещодавно вона зробила чудовий подарунок країні. За прикладом радянських комсомольців, що побудували нове місто — Комсомольськ-на-Амурі, вона створила наймоłodше місто в країні — Димітровград, великий центр важкої індустрії.

Я щасливий тим, що разом з багатьма своїми товаришами-болгарами, одержав можливість жити і вчитися в Радянському Союзі, в найпередовій в світі країні, що будує комунізм.

Я хочу висловити свою щирі подяку нашим викладачам, зокрема, проф. Марченку і доц. Есельсону та багатьом іншим, лекції яких я завжди слухаю з напруженою увагою і неослабним інтересом. Я дякую товаришам комсомольцям, зокрема тт. Надикто, Білозорову, Торбі і ін., що оточили мене теплою увагою і піклуванням і багато допомагають мені в навчанні.

І. ДУШКОВ,
студент фізмату.

І. Боднарюк приїхав з Румунської Народної Республіки, кореець М. Кім і українка Н. Гірник народилися в СРСР. Зараз вони вчаться на економічному факультеті ХДУ, живуть в одному гуртожитку і часто збираються разом, щоб послухати про життя в народній Румунії.

На фото: І. Боднарюк розповідає М. Кіму і Н. Гірник про життя в народній Румунії.

Фото Е. Марделева.

З життя студентів за рубежом

СТУДЕНТИ ЧІЛІ БОРЮТЬСЯ ЗА ПОЛІПШЕННЯ СВОГО СТАНОВИЩА

Збільшення платні за навчання урядом Чилі в деяких випадках на 500% викликало бурхливий протест з боку чилійських студентів. Федерація студентів Чилі звернулася до ректора університету Сант-Яго з відкритим листом, в якому пояснюються причини незадоволення студентів наміченими міроприємствами.

В листі вказано, що за останній час життєвий рівень чилійського народу різко знизився. В той час, як асигнування на національну оборону складають 12.617.805 доларів, на освіту витрачається лише 16 частин цієї суми.

Мета підвищення платні за навчання — покрити витрати чилійського університету за рахунок студентів. Із збільшенням платні за навчання багато незможних студентів будуть взагалі позбавлені можливості поступити до університету.

Нова система стипендії, введена нещодавно урядом, означає, що одержувати стипендію будуть ли-

ше 100 студентів, в той час, як їх нараховується біля 12 тисяч. Члени федерації вимагають збільшення бюджетних витрат на потреби освіти.

БОРІТЬБА ЗА НАЦІОНАЛЬНУ КУЛЬТУРУ

Виданий нещодавно міністерством освіти Лівану новий декрет про екзамени на звання бакалавра викликав обурення серед студентів країни. Згідно декрету всі студенти повинні складати екзамени французькою мовою. Студентів, які не склали екзамени протягом двох років, не допускають до повторного складання. В зв'язку з цим Спілка студентів опублікувала заяву, що викриває справжнє значення декрету, а Генеральна спілка студентів Лівану випустила маніфест, в якому говориться:

«Цей декрет — напад на національні установи і арабську культуру. Студенти більше, ніж міністерство освіти зацікавлені у піднесенні рівня освіти в національних установах. Студенти вимагають проведення корінної ре-

форми у системі освіти, а також покращення життєвих умов студентів. Вони вимагають також уніфікації учбової програми шляхом створення достатньої кількості шкіл, запровадження арабської мови, як засоба освіти і створення факультетів, яких не вистачає в національному університеті. Саме це потрібне для завершення реформи, а не закриття національних установ і підтримка іноземних...» Маніфест далі закликав студентів оголосити страйк. В той же день студенти Тріполі, Бейрута, Бікаа, південного і гірського Лівану оголосили загальний страйк.

Одразу ж після арешту і виключення багатьох страйкуючих студентів Тріполі міністерство освіти опублікувало комюніке, в якому загрожував виключити студентів, які не продовжували муть занятя.

Хвиля протесту охопила всю країну.

(3 журналу
«Всемирные студенческие
новости»).

Свято миру

В цьому році юнаки і дівчата усього світу в тринадцятий раз відзначають все-світній тиждень молоді, тиждень дружби і єдності молодого покоління, яке прагне до щасливого майбутнього. Всесвітня Рада молоді, створена в 1942 році в Лондоні, прийняла рішення щорічно з 21 по 28 березня проводити Всесвітній тиждень молоді. Вперше він відзначався в 1943 р. Це була міцна демонстрація бойової єдності юнаків і дівчат, які боролися проти фашизму.

Після перемоги над гітлерівською Німеччиною Всесвітній тиждень молоді, завдяки зусиллям Всесвітньої федерації демократичної молоді і Міжнародної спілки студентів, став щорічним святом єдності юнаків і дівчат, які борються за краще майбутнє, за мир, за демократичні права.

В кожній окремій країні проведення міжнародного свята молоді проходить у відповідності з умовами

життя молоді кожної країни, але повсюди вона переслідує єдину загальну мету — захист миру, поліпшення умов життя, зміцнення дружби між молоддю всіх країн.

В перших лавах Всесвітньої армії молодих захисників миру йде радянська молодь, вихована Комуністичною партією. Своім обов'язком вона вважає активну участь в комуністичному будівництві. Для неї боротьба за мир — це боротьба за виконання і перевиконання народногосподарських планів, за подальше піднесення культури і науки. Приклади героїчної праці радянської молоді і комсомольців відомі всьому світові.

Великий вклад в загальну справу вносить молодь Харківщини, яка з ентузіазмом працює на фабриках і заводах, колгоспних полях, в наукових інститутах і лабораторіях. Молоді робітники Харкова гаряче підтримали пропозицію молоді Ленін-

градського металічного заводу імені Сталіна випускати для споруджуваного ГЕС продукцію тільки відмінної якості. Колгоспниці і колгоспники активно беруть участь в рішенні важливих завдань дальшого піднесення сільського господарства.

Радянське студентство є членом Міжнародної спілки студентів, воно зміцнює братні зв'язки з молоддю всіх країн, яка бореться за мир і демократію.

Запалені прикладом радянської молоді, юнаки і дівчата країн народної демократії беруть активну участь в будівництві нового життя, в боротьбі за мир. Новий суспільний і державний лад надав молоді цих країн всі можливості для оволодіння знаннями, для проявлення творчої ініціативи. Всесвітній тиждень молоді країни народної демократії відзначають новими успіхами в справі будівництва соціалізму.

Молодіжні організації країн народної демократії — активні члени Всесвітньої федерації демократичної мо-

Молодь світу бореться за мир

21 березня 1955 р. почався традиційний Всесвітній тиждень молоді. Як і в минулі роки, він демонструє невпинно зростаючу єдність і дружбу юнацтва всіх країн. Юнаки і дівчата капіталістичних країн не хочуть, щоб внаслідок політики імперіалістів світ був поділений на ворожі табори.

Молодь капіталістичних країн, починає все краще розуміти, що фашизм знову підводить голову, що американські імперіалісти стали на шлях розв'язання нової світової війни, поневолення миролюбних народів. Тому, відзначаючи тиждень дружби, молодь світу одноставно вимагає: «Припинити підготовку війни», «заборонити і знищити атомну зброю», «недопустити відродження вермахту».

Демократичний молодіжний рух зростає і міцніє одноразово з ростом і зміцненням усіх сил, вступаючих за мир проти війни. Активну участь в кампанії по збиранню підписів під зверненням Віденської сесії Бюро Всесвітньої Ради Миру беруть юнаки і дівчата усіх країн. Молодь закликає простих людей світу підписатися під документом, який має на меті не допустити атомної війни.

Вихована на великих ідеях марксизму-ленінізму, радянська молодь безустанно бореться за зміцнення співдружності між молоддю всіх країн. Високо несе прапор миру і юнацтва великого Китаю та інших країн народної демократії. Беручи участь у міжнародному тижні молоді, радянські юнаки і дівчата демонструють своє палке бажання відстояти мир і зміцнити дружбу між народами, вони висловлюють глибоку солідарність з юними борцями за мир в усіх країнах. Важливим вкладом радянського студентства у всенародну боротьбу за мир є повсякденне, наполегливе удосконалення своїх знань, активна участь в громадсько-політичному житті країни.

М. МОСКОВИЧ,
студ. 2 курсу істфаку.

лоді і Міжнародної спілки студентів.

В період святкування Всесвітнього тижня молоді, коли ми всі відгукнулися на лозунг виконкому ВФДМ «Через знайомство — до дружби», мені хочеться закінчити цю статтю словами із звернення III Всесвітнього конгресу молоді до молодого покоління всього світу: «Дружба — ось те, що захоплює молоде покоління, те, без чого не може бути прекрасним наше життя. І ніхто в світі не може бути щасливіше людини, яка познала відверту дружбу. Щоб дружити по-дійсному, треба добре знати один одного. Докладемо всі зусилля, щоб здійснились найширші культурні і спортивні зв'язки молоді різних країн! Усуне-мо всі перешкоди і розбіжності, які використовують вороги миру, щоб нас роз'єднати!».

С. ВОЛОДИНА,
член комітету ЛКСМУ
університету.

«СТАЛІНСЬКІ КАДРИ»
Стор. 3. 25 березня 1955 р.

ПОЛІПШУВАТИ ПЕДАГОГІЧНУ ПІДГОТОВКУ СТУДЕНТІВ

Постанова Ради Міністрів СРСР і ЦК КПРС про поліпшення підготовки, розподілу і використання спеціалістів з вищою і середньою спеціальною освітою поставила перед вищими навчальними закладами нашої країни, в тому числі і перед університетами, ряд нових важливих завдань. Для того, щоб виконати їх необхідно відповідно спрямувати весь навчальний процес.

На біологічному факультеті проводиться велика робота в цьому напрямі. Студенти слухають курси педагогіки і методики викладання природознавства, вчать демонструвати діaposитиви і учбові кінофільми, на факультеті при багатьох кафедрах існують спеціальні гуртки, де студенти навчаються самостійно виготовляти різноманітні наочні приладдя, найбільш потрібні в середній школі. Працівники музеїв знайомлять студентів з методикою проведення шкільних музейних експозицій та ін.

Висока наукова якість лекцій, що читаються на біологічному факультеті, добра організація лабораторних і практичних занять, учбової, учбово-виробничої і педагогічної практики, поруч з переліченими вище заходами педагогізації навчального процесу, мають своїм наслідком те, що факультет готує для нашої країни досить добре підготовлених вчителів середньої школи.

Але цей незаперечний факт не повинен стати причиною для самозадоволення. Факультет може і мусить ще багато зробити для того, щоб ще вище підняти рівень підготовки вчителів для середньої школи, готувати такі висококваліфіковані педагогічні кадри, що були б цілком підготовлені до роботи в школі і відповіли б тим зростаючим вимогам, які ставляться зараз до викладача біології — пропагандиста передової міцуринської науки.

Треба визнати, що навчальний план біологічного факультету і перелік існуючих на факультеті спеціальностей і спеціалізацій побудований так, що факультет може дати і справді дає своїм вихованцям ґрунтовні наукові знання і навички наукової роботи в певній вузькій галузі, наприклад, фізіології рослин, мікології, біохімії, гідробіології, ентомології та ін. В той же час в учбовому плані зовсім мало місця і часу приділяється педагогічним дисциплінам. Власне кажучи, їх всього дві — педагогіка і методика викладання біології. До того ж курси методики викладання біології, дуже важливі для підготовки майбут-

нього вчителя, навіть не передбачаються діючим навчальним планом і читаються на правах спецкурсу в обсязі 20 лекційних і 20 семінарських годин. З цієї дисципліни студенти складають не екзамени, а лише залік. За існуючим навчальним планом педагогіка і методика природознавства читаються паралельно на дев'ятому семестрі; водночас студентам V курсу читається ряд інших, як загальноосвітніх, так і спеціальних дисциплін (історія біології, історичний матеріалізм, спецкурси), в той же час студенти працюють над дипломними роботами і в цей же період проводяться педагогічна практика.

З цих фактів видно, що навчальний план біологічного факультету не приділяє належної уваги педагогічним дисциплінам. В діючому учбовому плані зовсім немає місця для методики викладання хімії. Між тим, як показує досвід, випускникам біологічного факультету, в зв'язку з невеликою кількістю годин, що відводиться в середній школі на біологічні дисципліни, доводиться викладати не лише біологію, але й хімію. Про це пишуть в своїх листах випускники минулих років.

Таке співвідношення спеціальних і педагогічних дисциплін, а також загальна атмосфера серйозної наукової роботи, яка існує на кафедрах факультету, у відділах БІНУ, в наукових гуртках, традиційне залучення студентів в наукову роботу кафедр — все це створює у студента непохитне переконання, що його, по закінченні університету неодмінно чекає саме наукова діяльність. В зв'язку з тим, що на факультетах провадиться далеко недостатня роз'яснювальна робота про важливість педагогічної професії, про відповідальну і почесну роль вчителя у вихованні підрастаючого покоління, думки майбутнього молодого спеціаліста спрямовуються лише в бік наукової, а не педагогічної діяльності. Між тим відомо, що з року в рік переважна більшість випускників біологічного факультету по закінченні направляється на педагогічну роботу в середню школу.

Цей серйозний недолік в нашій ідейно-виховній роботі треба неодмінно врахувати і всіма засобами, що є в нашому розпорядженні, популяризувати серед студентів, вже починаючи з першого курсу, благородну професію радянського вчителя.

Далеко не всі кафедри біологічного факультету в достатній мірі дбають про підготовку студентів

до педагогічної діяльності в середній школі.

Учбова і учбово-виробнича практика студентів теж слабо зв'язані з завданнями педагогізації учбового процесу.

Кафедри факультету слабо зв'язані з середньою школою, не знають програм, навчальних планів і підручників середньої школи, не цікавляться питаннями методики викладання біології в школі. В таких важливих курсах, як зоологія, систематика вищих рослин, дарвінізм мало уваги приділяється вивченню сільськогосподарських тварин і рослин; курс рослинництва читається лише окремим групам студентів в той час, як цей курс треба було б прослухати всім студентам факультету.

Треба вважати істотним недоліком те, що студенти, випущені факультетом в минулому році, так і не відвідали організованим порядком Всесоюзної сільськогосподарської виставки, цієї всенародної школи передового досвіду в сільському господарстві.

Маючи великий багаж теоретичних знань і серйозну наукову підготовку в певній вузькій галузі, студенти в той же час слабо знають школу. Студенти не мають необхідних навичок організації виховної роботи серед учнів, класного керівництва і т. д. Всі ці знання і навички набуваються дорогою ціною і з великим трудом вже згодом, в процесі самої роботи в школі.

Факультет не має зразкової прикладної учбово-дослідної ділянки, не має майстерні, де б студенти могли набувати практичних навичок, потрібних викладачеві біології — різати скло, випилювати з дерева, працювати з картоном і папером, ремонтувати наочні приладдя, акваріуми, тощо.

Наприкінці березня на всіх факультетах відбудуться традиційні науково-методичні конференції. На них необхідно детально обговорити структуру учбових планів, роботу кафедр, діяльність факультетських методичних комісій, а також питання організації учбової, учбово-виробничої і особливо — педагогічної практики студентів. Увагу всього науково-педагогічного колективу університету треба спрямувати на те, щоб забезпечити підготовку для середньої школи висококваліфікованих вчителів, озброєних ґрунтовними науковими знаннями і практичними навичками.

Л. ГЕЛЬФЕНБЕЙН,
методист біологічного факультету.

На фото: Студенти 4 курсу біофаку на великому практикумі «Гідрофауна моря». Заняття проводить доц. О. Д. Масловський.
Фото В. Кулішова.

ФІЗКУЛЬТУРА І СПОРТ

ПЕРШІСТЬ ВУЗІВ МІСТА З ВОЛЕЙБОЛУ

13 березня почався розіграш першості вузів Харкова з волейболу. В цих відповідалних змаганнях бере участь спортивний колектив ХДУ у складі шести команд: трьох жіночих і трьох чоловічих.

Вже відбулася зустріч з гірничим інститутом, в якій наші волейболісти перемогли в усіх шести іграх. 19 березня спортсмени університету змагалися з сильним колективом ХАДІ. Ігри закінчилися з рахунком 3:3. Великий інтерес викликає зустріч першої жіночої команди ХДУ — чемпіона вузів Харкова 1951—1954 рр. з волейболістками ХМІ. Великою несподіванкою з'яви-

лась поразка чемпіонки у цій грі. Нам здається, що причиною поразки є невдало складений календар змагань, бо проведена напередодні гра з ХАДІ була дуже впертою, виснажливою і спортсменки не встигли після неї відпочити. Зустріч з волейбольними командами ХМІ закінчилася з рахунком 5:1 на користь університету.

Початок змагань не поганий, але попереду ще багато відповідальних зустрічей, до яких наші волейболісти повинні вперто готуватися.

У першості вузів спортсмени ХДУ можуть і повинні зайняти призове місце.

А. ПЕЧЕРСЬКИЙ.

СПОРТИВНИЙ ВЕЧІР

20 березня в спортзалі ХДУ відбувся спортивний вечір двох факультетів — історичного і романо-германської філології. Вечір розпочався доповіддю викладача кафедри фізкультури тов. Савельєва «Спорт в Радянському Союзі». Потім відбулися виступи студенток, показавших високу майстерність. Студентка першого курсу історичного фа-

культету Н. Журенко виконала ряд акробатичних номерів, Р. Шаповалова — кілька вправ з спортивної гімнастики. Л. Яковлева виступала за програмою майстрів. Успішно виконали різноманітні гімнастичні вправи першорозрядниця т. Захребеткіна та інші спортсменки. Вечір пройшов цікаво.

Н. СМІРНОВА.

1805 До 150-річчя з дня заснування 1955
Харківського університету

Незабутні роки

Я вчився на філологічному факультеті Харківського державного університету в 1928—1932 роках, тобто тоді, коли він, зазнаючи організаційних перетворень, звався Інститутом підпрофесу. Літературно-лінгвістичний факультет (так він тоді звався) був одним з найбільших; склад його студентів був різноманітний, не так, як тепер, коли майже всі студенти — це випускники десятирічок. В ті роки на першому курсі літературно-лінгвістичного факультету ви могли побачити і солідного тридцятирічного вчителя семірички, що вступив у вуз для підвищення своєї кваліфікації, і сімнадцятирічного юнака, який у профшколі дістав лаври визнаного поета (в масштабі профшколи, звичайно) і прибув у столицю, щоб відразу ж охопити всю філологію і стати поряд з Тичиною і Сосуром; були тут і люди, що вже мали певний досвід на діяльній культурній роботі, діяльності в радянських установах та ін. Всіх їх, звичайно, привела на факультет любов до мови і літера-

тури — предметів, яким вони вирішили присвятити своє життя.

Я й досі не забув і часто ставлю в приклад своїм студентам те глибоке зосередження інтересів студентів філологічного факультету тих років навколо питань мови і літератури. Звичайно, цікавилися ми і багатьма іншими речами, але головними питаннями були мова і література. І в перервах, і в куртизанських ми жваво обговорювали нові наукові праці, нові художні твори, питання майстерності Тичини, правописні питання та ін. Наш літературно-лінгвістичний факультет був відчужений в житті столиці: професори, викладачі і студенти активно виступали з лекціями, доповідями, друкувалися в журналах і газетах.

Так, приблизно через півроку навчання на першому курсі, в 1928 році, визначалися інтереси студентів. Коли основна частина з головою входила в лінгвістичні дисципліни, в щоденну копітку і наполегливу навчальну роботу, в якій не завжди все дається відразу, не всім однаково цікаве, але обов'язкове, — то деякі особи, які прибули сюди з уявою про

з думкою, що це буде суцільне високоестетичне літературне заняття з заслуханням «чарівних», чудових творів, почали в'янути і хиріти... Після іспиту з порівняльної граматики слов'янських мов ми не побачили трьох чи чотирьох чоловік на їх місцях.

Ми дуже поважали наших суворих і дбайливих учителів — професорів О. І. Білецького, Л. А. Булаховського, М. П. Жінкіна, доцента В. П. Невзорову-Бесєдну і інших, які не шкодували для нас ні своїх сил, ні своєї праці.

В кабінетах, в аудиторіях, в особистих розмовах з нашими викладачами ми старанно освоювали ті знання, які робили з нас філологів. Ми прагнули виправдати довіря Комуністичної партії, яка виховувала нас бійцями фронту науки і освіти.

Ми були нерозлучні з своїми викладачами і професорами. В ті роки енергійними темпами будовався Харківський тракторний завод. Ми, студенти, частенько у вихідні дні їздили допомагати будівникам тракторного. З нами їздили і наші професори. Звичайно, ми не дозволяли їм тягати каміні чи рити котловани, це ми робили самі, але нам було приємно, що вони були з нами. А як ми співали всі гуртом! І досі, коли ми, колишні студенти, сходимося, то згадуємо і дні навчання, і наші пісні.

Багатою з нас довелось пережити період творчого роздвоєння:

в якому напрямі зосередити свої сили — чи на літературі, чи на мові? З одного боку всіх буквально захоплювали, зачаровували блискучі, сповнені ерудиції і краси лекції літературознавця О. І. Білецького, а з другого — глибокі, з тонким і прекрасним аналізом мовознавчі лекції, власне, і не лекції, а задушевні бесіди з мовознавства — Л. А. Булаховського. Особливо урочисто мовознавчі заняття проходили в Потебнянській аудиторії, де, як ми говорили, витає лінгвістичний дух нашого великого шефа.

Моя доля визначилася на 3-му курсі, коли Л. А. Булаховський запропонував мені співробітництво на кафедрі мовознавства Всеукраїнського заочного інституту народної освіти. З того часу, з 1931 р., я й пішов викладати у вищу школу.

Багато років минуло з того часу. Але й зараз, коли я, та, гадаю, що і всі мої товариші, виходжу на Університетську вулицю, де непохитно стоять старі корпуси нашого славного університету, — серце б'ється схвильовано і гаряче, і щось зрадливо підкочується до горла.

Велика Вітчизняна війна застала мене доцентом Львівського державного університету. З перших днів я пішов в Діючу армію. За участь в бойових діях нагороджений п'ятьма орденами і п'ятьма медалями. Вихованці Харківського університету з честю ви-

конували свій священний обов'язок перед Батьківщиною і партиєю. З вихованців філологічного факультету, тих, яких я знаю, на полі бою полягли А. П. Крамаренко, Ю. В. Корецький, В. П. Тартинов, Г. Т. Мюллер і інші.

Зараз колишні вихованці філологічного факультету працюють на різних наукових, педагогічних, редакційних постах. Згадаємо тт. Д. Д. Кошицю, П. М. Довгалюка, В. С. Курашову, Й. Я. Куп'янського — працівників Інституту літератури АН УРСР, Й. А. Багмута — зав. Відділу перекладів ІМЕЛСу, О. М. Пархоменка — автора підручника з української мови.

Зараз багато наших вихованців працює у вищих і середніх школах та наукових установах. Деякі — тт. Р. М. Самарін, А. О. Білецький і автор цих рядків, стали докторами наук і професорами.

Нас хвилюють і радують успіхи нашого славного університету. В день ювілею ми шлемо всьому його колективу, зокрема, колективу філологічного факультету, наші синовні поздоровлення і привіт!

Проф. І. БІЛОДІД,
в. о. голови Відділу
суспільних наук і заст.
директора Інституту
мовознавства АН УРСР
ім. О. Потебні.

м. Київ.

Редактор Г. ПОПОВ.

«СТАЛІНСЬКІ КАДРИ»
Стор. 4. 25 березня 1955 р.